

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

30 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Țurcan Anatolie

Timofti Vladimir

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Bulbuc Boris în numele inculpatului Morari Igor, prin care se solicită casarea sentinței Judecătorei Orhei, sediul Central din 24 septembrie 2020 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 aprilie 2021, în cauza penală privindu-l pe

Morari Igor xxxxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat în or. xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 26.09.2017 – 24.09.2020;

Instanța de apel: 17.10.2020 – 06.04.2021;

Instanța de recurs: 07.06.2021 – 30.06.2021.

Asupra admisibilității în principiu a recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Orhei, sediul Central din 24 septembrie 2020, Morari Igor xxxxx a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.190 alin.(4) Cod penal la 7 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și de a exercita activități legate de administrarea și gestionarea banilor și altor bunuri materiale pe un termen de 4 ani.

În conformitate cu prevederile art.84 alin.(4) Cod penal, la pedeapsa stabilită, lui Morari Igor xxxxx i s-a adăugat parțial pedeapsa numită prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Central din 10.07.2018, fiindu-i astfel stabilită o pedeapsă definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 8 ani, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și de a exercita activități legate de administrarea și gestionarea banilor și altor bunuri materiale pe un termen de 4 ani.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Morari Igor urmărind scop de profit și de dobândire ilicită a bunurilor altei persoane, făcând abuz de încrederea ce i s-a

acordat de către cet. Lungu Simion, administratorul SRL „Simcofrac Impex”, cu sediul în or. xxxxx, sub pretextul că are nevoie de a lua în arendă suporturi metalice pentru a-i utiliza la o construcție, prin înșelăciune, l-a rugat pe cet. Lungu Simion să îi acorde în arendă 500 de suporturi metalice, cu condiția restituirii lor ulterioare, deși inițial intenționa să le însușească, și sub pretextul menționat, la 25 august 2016, în xxxxx, a solicitat și a primit de la SRL „Simcofrac Impex”, 500 de suporturi metalice, cu costul total de 104 754 lei, bunuri pe care le-au trecut ilegal în folosul său, adică le-a însușit, cauzându-i lui SRL „Simcofrac Impex” o daună materială în proporții mari în valoare totală de 104 754 lei.

Prin acțiunile sale intenționate, Morari Igor xxxxx a săvârșit infracțiunea prevăzută la art.190 alin.(4) Cod penal, escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită în proporții mari.

3. Nefiind de acord cu sentința pronunțată, împotriva acesteia a declarat apel avocatul Bulbuc Boris în numele inculpatului Morari Igor, care a solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Morari Igor să fie achitat de sub învinuirea înaintată.

3.1. În motivarea apelului, avocatul a invocat că, potrivit art.24 alin.(2), (4) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii. Părțile în procesul penal își aleg poziția, modul și mijloacele de susținere a ei de sine stătător, fiind independente de instanță, de alte organe ori persoane.

Având în vedere explicațiile date în pct.15 a Hotărârii Plenului CSJ nr.23 din 28.06.2004 Cu privire la practica judiciară în procesele penale despre sustragerea bunurilor, în cazul escrocheriei (art.190 CP) victima transmite benevol bunurile către făptuitor, sub influența înșelăciunii sau a abuzului de încredere, iar primirea bunurilor cu condiția îndeplinirii unui angajament poate fi calificată ca escrocherie, doar în cazul în care făptuitorul, încă la momentul intrării în stăpânire asupra acestor bunuri, urmărea scopul sustragerii lor și nu avea intenția să-și execute angajamentul asumat. Or, pentru existența infracțiunii de escrocherie este necesar ca victima să fi fost indusă în eroare și să fi ajuns la o reprezentare greșită a unei situații sau împrejurări, chiar la momentul apariției ei, ca rezultat al acțiunilor întreprinse de făptuitor și a intenției pe care el o poartă.

Reieșind din cele reținute, apărătorul a considerat că în speța dată, inculpatul nu a indus în eroare partea vătămată, dat fiind faptul că între inculpat și Lungu Simion există contracte bilaterale de prestări servicii. Însă, la momentul de față, Morari Igor se află în imposibilitate de a-și onora obligațiunile asumate, iar această împrejurare nu prezumă antrenarea răspunderii penale.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 aprilie 2021, apelul declarat a fost respins ca nefondat, cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. Pentru a se pronunța asupra deciziei adoptate, instanța de apel a menționat că, la pronunțarea sentinței, prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că Morari Igor a săvârșit infracțiunea imputată lui. Vinovăția inculpatului în comiterea escrocheriei a fost dovedită pe deplin, înafara oricărui dubiu, din totalitatea de probe acumulate la cauza penală sus-indicată, care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței,

utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

Astfel, cercetând suplimentar probele administrate în prezenta cauză penală, instanța de apel a ajuns la concluzia că declarațiile părții vătămate Lungu Simion corespund adevărului, deoarece sânt consecutive și coroborează cu celelalte probe, care combat argumentele apelului declarat, precum că învinuirea înaintată inculpatului și starea de fapt constatată de prima instanță nu și-a găsit confirmarea în cadrul cercetării judecătorești, iar probele administrate de către instanța de judecată au fost apreciate în mod greșit.

Astfel, cu toate că inculpatul nu a recunoscut vina, instanța de apel a considerat că vina acestuia, se probează cu certitudine prin următoarea sistemă de probe analizate și apreciate de instanța de apel prin prisma prevederilor art.101 Cod de procedură penală, cum ar fi: declarațiile martorilor Țarus Vitalii, Grama Ion și Rață Dumitru; procesul verbal de ridicare din 22.11.2016; procesul-verbal de recunoaștere a persoanei după fotografie din 27.06.2017; corpurile delictelor anexate la cauza penală: 5 (cinci) carcase metalice confecționate din țeavă metalică cu dimensiunile 1 m x 1 m, ce aparțin SRL „Simcofrac Impex” c/f xxxxx; copia Contractului de arendă nr.20 din 25 august 2016, încheiat între SRL „Simcofrac Impex” și Morari Igor; copia facturii fiscale 175/002 din 21.11.13; copia Declarației Primare nr. xxxxx; copia Actului de primire-predare a utilajului; copia buletinului lui Morari Igor; Carte la transportului cu n/î xxxxx; Extras din Registrul de stat al populației pe persoana Grama Ion; cartela transportului cu n/î xxxxx; Extras din Registrul de stat al populației pe persoana Morari Igor.

În urma cercetării probelor materiale enumerate mai sus coroborate cu declarațiile inculpatului date în ședințele de judecată, instanța de apel a conchis că ultimul încearcă să camufleze acțiunile pe care le-a întreprins și consecințele acestora, în vederea excluderii caracterului penal al acțiunilor întreprinse și eschivării de la răspunderea penală pentru faptele comise.

Referitor la argumentele formulate de apelant că relațiile dintre Morari Igor și Lungu Simion poartă un caracter juridic civil și că în acțiunile inculpatului Morari Igor nu este întrunit semnul laturii obiective și subiective a infracțiuni de escrocherie, instanța de apel le-a considerat neîntemeiate, or, a fost stabilit cu certitudine că prin contractul de arendă din 25.08.2016, cât și prin Actul de primire-predare din 25.08.2016, Morari Igor a primit de la Lungu Simion 500 de țevi metalice, primul achitând un avans de 3 000 lei și-a asumat angajamentul de a achita în termen de 10 zile costul chiriei țevilor. Însă, inculpatul nu și-a asumat obligațiunile privind plata chiriei, ba mai mult, acesta și-a deconectat telefonul, iar partea vătămată era în imposibilitate de a stabili un contact cu cel din urmă.

Acest fapt, denotă incontestabil că inculpatul Morari Igor a acționat cu intenție directă, urmărind scopul de cupiditate, și anume acela de a dobândi ilicit de la Lungu Simion a 500 suporturi metalice, prin inducerea în eroare a acestuia, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, acționând dolosiv și viclean.

În opinia instanței de apel, Morari Igor a recurs la utilizarea unor metode dolosive, apte de a induce și a menține în eroare persoana vătămată la încheierea și executarea acordului sus-indicat. În acest mod, prezentarea realității denaturate de către inculpat a fost în măsură de a inspira încrederea părții vătămate și de a o induce în eroare și de a o menține în eroarea produsă anterior.

Pe această linie de considerente, instanța de apel a conchis că prima instanță, în sentința adoptată, și-a argumentat în mod corespunzător concluzia referitor la faptul că acțiunile inculpatului întrunesc elementele infracțiunii de escrocherie în baza cărora a fost condamnat, concluzii care sânt juste și a căror reluare nu s-a mai impus.

Prin urmare, argumentele invocate de apărător privind nevinovăția inculpatului au fost considerate ca fiind lipsite de suport probatoriu și contrare probelor administrate, iar nerecunoașterea vinovăției de către inculpatul Morari Igor nu poate echivala cu achitarea acestuia, atunci când pe cauza penală vizată au fost administrate probe pertinente și concludente care, în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor, au dovedit cu certitudine vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii de escrocherie.

Reieșind din totalitatea circumstanțelor stabilite, ținând cont de scopul pedepsei penale orientate spre restabilirea echității sociale, corectarea inculpatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea inculpatului, cât și a altor persoane, instanța de apel a conchis că prima instanță corect și în limite legale i-a stabilit lui Morari Igor o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 7 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și de a exercita activități legate de administrarea și gestionarea banilor și altor bunuri materiale pe un termen de 4 ani.

5. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, împotriva acesteia a declarat recurs ordinar avocatul Bulbuc Boris în numele inculpatului Morari Igor, care invocând temeii pentru recurs prevederile art.427 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală, solicită casarea hotărârilor judecătorești, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatul Morari Igor să fie achitat, pe motiv că în acțiunile acestuia lipsesc elementele componentei infracțiunii.

Pentru a argumenta recursul declarat, apărătorul susține că instanța de apel, judecând cauza, a analizat superficial circumstanțele de fapt și de drept ale acesteia și nu a pătruns în esență, nu a efectuat o investigație eficientă în vederea clarificării tuturor circumstanțelor care au importantă pentru o justă soluționare a cauzei. Astfel, menționează că inculpatul a încheiat contractul de arendă a celor 500 de suporturi metalice cu Lungu Simion, la rugămintea lui Coșneanu Vasile, care era răspunzător al șantierului de construcție, unde Morari Igor lucra ocazional. Anume la indicațiile lui Coșneanu Vasile, cel din urmă a luat buletinul de identitate pentru a încheia un contract de arendă și tot Coșneanu i-a dat cei 3 000 de lei cu titlu de avans pentru a-i achita lui Lungu Simion.

Consideră recurentul că, potrivit art.1 al Protocolului nr.4 adițional la Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale din 04.11.1950 este interzisă privarea de libertate pentru datorii, fiind invocat că „nimeni nu poate fi privat de libertatea sa pentru singurul motiv că nu este în măsură să execute o obligație contractuală”, iar prevederile art.24 alin.(2), (4) Cod de procedură penală, stabilesc expres că instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii. Părțile în procesul penal își aleg poziția, modul și mijloacele de susținere a ei de sine stătător, fiind independente de instanță, de alte organe ori persoane.

6. În conformitate cu prevederile art.431 alin.(1) pct.11) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursului declarat de avocatul

Bulbuc Boris, menționând că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, deoarece instanța de apel a adoptat o decizie legală și întemeiată.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia reieșind din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art.432 alin.(2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art.424 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art.427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent, or, art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Potrivit practicii judiciare constante erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Reieșind din textul recursului, se atestă că apărătorul Bulbuc Boris invocă temei pentru recurs prevederile art.427 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel atunci când nu au fost întrunite elementele infracțiuni.

În esență, argumentele părții apărării se concentrează asupra faptului că instanța de apel a dat o apreciere eronată materialului probator, prin ce a concluzionat greșit asupra vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunilor prevăzute de art.190 alin.(4) Cod penal.

În acest sens instanța de recurs menționează că, potrivit art.113 alin.(1) Cod penal, se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii prevăzute de norma penală.

Colegiul penal reține că, acest temei include cazurile când nu a fost stabilită fapta care corespunde elementelor constitutive ale infracțiunii, nici mijloacele de probă prin intermediul cărora s-au constatat elementele constitutive, ori când nu au fost stabilite faptele care invocă circumstanțele atenuante și agravante ale infracțiunii.

La acest capitol, instanța de recurs relevă următoarele.

Latura obiectivă a escrocheriei se exprimă prin dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere. Astfel, elementul material se realizează prin acțiunea de dobândire ilicită a bunurilor, fiind întregit cu altele două, conținute în textul normei de încriminare – înșelăciune sau abuz de încredere.

Prin *dobândire ilicită* a bunurilor legiuitorul prezumă un act opus celui licit, efectuat cu rea-credință, prin care făptuitorul obține (pentru sine sau pentru altul) transmiterea voită în proprietate, posesiune, detenție a bunului mobil sau imobil, altor valori străine sau dreptului asupra acestora.

Înșelăciunea întrunește în sine variante (metode), procedee și tehnici de operare ale făptuitorului – denaturarea informațiilor despre sine, despre apartenența de firmă și posibilitățile financiare; dezinformarea victimei privitor la marfă, etc; ascunderea unor informații, fapte, împrejurări obligatorii pentru comunicare victimei ș.a.

Abuzul de încredere are la bază relațiile interpersonale stabilite între făptuitor și victimă, care la rândul lor au în suport relații de prietenie, de serviciu, de afaceri etc. Încrederea mai poate rezulta și din relațiile contractuale a proprietarului cu făptuitorul.

La caz, Colegiul penal constată că, instanța de apel corect a statuat că încheierea Contractului de arendă nr.20 din 25.08.2016 (f.d.18-19, vol. I) și achitarea avansului în mărime de 3 000 lei au constituit acele premise în crearea unei certitudini de executare a obligațiilor asumate prin contractul sus-menționat, adică achitarea plății de arendă a celor 500 de popi telescopici, în termen de 10 zile, de la data întocmirii facturii fiscale.

În alți termeni, încheierea Contractului de arendă nr.20 din 25.08.2016 și achitarea unui avans de 3 000 lei (f.d.22, vol. I) au conferit acea tentă de legalitate și au asigurat o „acoperire juridică” actului de transmitere a bunurilor (popi telescopici) din sfera de stăpânire a părții vătămate în sfera de stăpânire a inculpatului.

Tot aici, instanța de recurs mai punctează că, la încadrarea juridică a infracțiunii de escrocherie nu are importanță metoda prin care se prezintă înșelăciunea sau abuzul de încredere. Pentru existență infracțiunii de escrocherie este necesar ca victima să fi fost indusă în eroare și să fi ajuns la o reprezentare greșită a unei situații sau împrejurări, ceea ce a avut loc în cazul din speță.

În acest sens, sânt elocvente declarațiile părții vătămate Lungu Simion, care a relatat că *înainte de 25.08.2018, a fost telefonat de către Morari Igor, care l-a întrebat dacă are suporturi metalice în cantitate de 500 bucăți. I-a spus care acte sânt necesare pentru a încheia un contract de închiriere... Au întocmit contractul pe persoană fizică, urmând să fie prezentate datele întreprinderii pentru a fi întocmit un contract pe întreprindere. Când a venit era singur. Astfel, i-a eliberat inculpatului o copie a contractului și un act de primire-predare și acesta a încărcat suporturile și a plecat. După 3 zile a încercat să-l contacteze la numărul de telefon care l-a lăsat și i-a spus că va veni peste o săptămână, iar ulterior când a încercat să-l mai telefoneze, era deconectat telefonul. A încercat să-l caute după datele de identitate din buletin, care indicau că este din Rezina. A găsit un număr de telefon și a vorbit cu o persoană care i-a spus că inculpatul nu mai locuiește acolo. A mai încercat să sune pe telefonul mobil, dar nu era disponibil. S-a adresat la politie aproximativ peste 6 luni, când a văzut că nu-l găsește (f.d.137, vol. I).*

Din cele relatate mai sus de către partea vătămată, se constată intenția inculpatului de a intra în posesia popilor telescopici, neavând intenția de a-i returna și cu atât mai mult, de a achita arenda pentru perioada de folosință a acestora, împrejurări care conturează indubitabil reaua-credință a inculpatului, or intenția infracțională a acestuia a fost demonstrată prin faptul că dânsul și-a asumat angajamente față de partea vătămată, dar nu intenționa să le execute.

În această ordine de idei, Colegiul penal conchide că, instanța de apel corect a ajuns la concluzia că, fapta inculpatului cuprinde toate elementele constitutive ale infracțiunii de escrocherie, iar încadrarea juridică a acțiunilor imputate lui Morari Igor în baza art.190 alin.(4) Cod penal este una corectă, legală și întemeiată, fiind susținută integral și de instanța

de recurs.

Prin urmare, Colegiul penal conchide că, la caz, nu se constată vreun temei pentru casarea soluției instanței de apel, iar pedeapsa, astfel cum a fost stabilită de către instanța de fond, menținută și de instanța de apel, răspunde atât principiului proporționalității, cât și scopului prevăzut în art.61 alin.(2) Cod penal de restabilire a echității sociale, corectare a inculpatului, precum și de prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea acestuia, cât și a altor persoane.

Având în vedere considerentele menționate supra și raportând situația reținută în cauză la prevederile art.432 alin.(2) Cod de procedură penală, Colegiul penal concluzionează că, la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prevăzute de art.414-419 Cod de procedură penală, iar argumentele invocate în cererea de recurs ordinar declarată de avocatul Bulbuc Boris în numele inculpatului Morari Igor, sânt vădit neîntemeiate.

8. În temeiul art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Bulbuc Boris în numele inculpatului Morari Igor, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 aprilie 2021, în cauza penală privindu-l pe *Morari Igor xxxxx*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia pronunțată integral la 19 august 2021.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Țurcan Anatolie

Timofti Vladimir